

STORTINGET

Representantforslag 10 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Dokument 8:10 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om skole uten profitt

Til Stortinget

Bakgrunn

Private skoler eller høyskoler som mottar statstilskudd, har ikke adgang til å hente ut privat fortjeneste. Til tross for dette har det blitt avdekket flere tilfeller av private skoler som har hentet ut midler som ikke har kommet elevene til gode.

Forslagsstiller viser til at Akademiet er det største kommersielle skolekonsernet i Norge. I 2014 ble det avdekket at skolen hadde betalt mer enn markedspris for tjenester fra andre selskap i samme konsern, og konsernet fikk tilbakebetalingskrav på 12,5 mill. kroner. Utdanningsdirektoratet måtte bruke syv årsverk samt om lag 850 000 kroner i ekstern bistand for å rydde opp i saken. Lovbruddene som ble avdekket, resulterte i krav om tilbakebetaling, men de førte ikke til bortfall av statsstøtte. I 2019 avdekket tilsyn med Akademiets og Metis' skoler at konsernet hadde leaset ut datamaskiner til skolene fra selskaper i samme konsern for over 7,8 mill. kroner. Til tross for at pengene skolene får gjennom statsstøtte og skolepenger, ikke går til utdanning, mottar de fortsatt statsstøtte til å drive skoler. Akademiet er heller ikke alene om slike regelbrudd. Utdanningsdirektoratet avdekket regelbrudd i ni av ti tilsyn som ble gjennomført i 2017, og rapporten fra de tre foregående årene viser regelbrudd i alle privatskoler som det ble gjennomført tilsyn med. Det er dyrt for det offentlige å kontrollere disse skolene. Forslagsstiller understreker at

kommersielle aktører har profittmotiv, også når de slipper inn i en sektor som i utgangspunktet skal være profittfri.

Det har vært en kraftig økning av private skoler i Norge de siste årene, til tross for at tilsyn viser at mange kommersielle skoler bryter reglene for tilskudd. Utdanningsspeilet 2019 viser at 23 prosent av de videregående skolene er private. Den viser videre at det er 99 flere private grunnskoler nå enn i 2009–10. 10 000 flere barn går på private grunnskoler nå enn for ti år siden. Forslagsstiller viser til at frislipp av private kommersielle aktører skaper utfordringer for det offentlige skoletilbudet. Hvis det er nedgang i antall søkere til videregående skoler i et fylke, blir eneste alternativ å kutte i det offentlige tilbudet, fordi dagens lovverk ikke gir mulighet for fylkespolitikere til å redusere antall elevplasser i de private skolene.

Forslagsstiller mener at folkevalgte må få mulighet til å gjøre helhetlige vurderinger av hva som gir det beste elevtilbudet. Når det er nedgang i antall elever, må kommunen og fylket få anledning til å redusere elevplasser også på private skoler, ikke bare på de offentlige skolene.

Forslagsstiller viser til at det er forskjell mellom ideelt drevne skoler som tilbyr alternativ pedagogikk, som Steinerskolen, og kommersielle aktører som har profittmotiv. Skattepenger som er bevilget til utdanning av barn og unge, må i sin helhet gå til formålet, og ikke til privat berikelse.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme nødvendige forslag for å sikre profittfri skoledrift, gjennom nye organisasjonsformer som tilrettelegger for ideell virksomhet og samtidig sikrer innsyn i skolens pengebruk.
2. Stortinget ber regjeringen gi kommuner og fylkeskommuner myndighet over skolestrukturen, slik at

de kan si nei til nye kommersielle privatskoler, redusere elevplasser på private skoler og organisere det helhetlige skoletilbudet.

3. Stortinget ber regjeringen gjøre nødvendige endringer i lovverket for private skoler for å sikre at all statsstøtte kommer elevene og studentene til gode, og hindre videresalg av offentlig finansierte skoler og høyskoler. Dette skal ha som formål å redusere kontrollbehovet samt å innføre strengere sanksjoner ved regelbrudd.

5. oktober 2020

Bjørnar Moxnes